

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 288/09-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2010 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti J. U., B., zastúpeného advokátom JUDr. P. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. U. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 *p r i k a z u j e* konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. J. U. *p r i z n á v a* primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III *p o v i n n ý* vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. J. U. *p r i z n á v a* úhradu trov právneho zastúpenia v sume 444,04 € (slovom štyristoštyridsaťštyri eur a štyri centy), ktorú je Okresný súd Bratislava III *p o v i n n ý* vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. S., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 288/09-26 zo 17. septembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. U., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom podaným 16. novembra 1995 okresnému súdu a doplneným 21. novembra 1995, 15. decembra 1995 a 25. apríla 1996 domáhal „*určenia obsahu pracovného pomeru, určenia neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a uhradenia ušlej mzdy*“. Okresný súd uznesením č. k.

8 C 492/95-79 z 5. februára 2007 konanie o návrhu sťažovateľa zastavil z dôvodu zániku odporcu bez právneho nástupcu. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 8 Co 155/2007-104 z 31. októbra 2008 zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa názoru sťažovateľa je okresný súd v jeho veci nečinný a koná so zbytočnými prietiahmi, čo odôvodnil okrem iného aj takto: *„Súd o návrhoch ako aj o veci samej nielenže dodnes nerozhodol, ale ani nevytýčil termín prvého pojednávania. (...) mám za to, že bolo, je a bude naďalej porušované moje ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, pretože vo veci nebol vykonaný žiadny procesný úkon resp. dokazovanie, ktorým by bola zmenená skutková podstata návrhu a celej veci tak, ako bola predložená Krajskému súdu v Bratislave(...) a ktorá je, vzhľadom na súdu predložené písomné dôkazy, odstup času a najmä z dôvodu zániku odporcu pred 12 rokmi, nezmenená. Ako ďalší argument tohto tvrdenia o pretrvávajúcom porušovaní ústavného práva je možné uviesť fakt, že súd nerešpektuje právny názor, ktorým je zo zákona viazaný. A napokon, nie je nevýznamný fakt, že súd nerešpektuje a neplní ani príslušné súdne rozhodnutie (uznesenie KS), ktorým mu bola uložená konkrétna povinnosť rozhodnutia o návrhoch navrhovateľa z roku 1995 a 1996(...) z dôvodu § 6 O. s. p.“*

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo J. U. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj jeho právo na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom OS Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 495/1995 (správne sp. zn. 8 C 492/1995, pozn.) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II (správne Bratislava III, pozn.) prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 495/1995 (správne sp. zn. 8 C 492/1995, pozn.) konal bez zbytočných prietahov a bezodkladne splnil uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 155/2007-104.

3. J. U. sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 88 200 (2 927,70 €) (...), ktoré je mu Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd v Bratislave III je povinný uhradiť J. U. trovy právneho zastúpenia v sume 550,08 €(...) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. S., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho podpredsedníčka listom sp. zn. Spr. 3680/09 z 20. decembra 2009 v spojení s vyjadrením zákonnej sudkyne z 20. novembra 2009 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu listom z 25. januára 2010.

2.1 Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla:

„V prílohe Vám zasielam písomné vyjadrenie zákonnej sudkyne(...) a zároveň konštatujem, že v konaní(...) došlo k zbytočným prieťahom vzhľadom k tomu, že návrh bol podaný na súde dňa 16. 11. 1995 a dodnes vec nie je právoplatne skončená.

V období od januára 1998 do februára 2007 konštatujem nečinnosť súdu vo veci.“

Podpredsedníčka okresného súdu zároveň oznámila, že okresný súd netrvá na ústnom pojednávaní o prijatej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom.

Zákonná sudkyňa k predmetnej veci uviedla:

„Pôvodné podanie navrhovateľa zo dňa 16. 11. 1995 voči bývalému Ústrednému inšpekčnému centru Bratislava, bolo neúplným podaním, tzn. trpiacim vadami, ktoré bránia bez ďalšieho konať vo veci samej(...)

Následným podaním zo dňa 21. 11. 1995 sa navrhovateľ domáhal zmeny žaloby - rozšírením uvedeného vadného podania o ďalší určovací výrok(...)

Ďalším podaním zo dňa 15. 12. 1995 navrhovateľ opätovne zmenil pôvodný návrh(...)

Ďalším podaním z 25. 04. 1996 navrhovateľ opätovne zmenil pôvodný návrh (neúplné podanie) – o ďalší určovací výrok(...), keď medzi tým, podal žalobu o neplatnosť

výpovede z 24. 01. 1996, ktorá bola zaevidovaná ako samostatný návrh pod sp. zn. 8 C 22/96.

Následné návrhy na zmenu žaloby, čiastočne a napokon pôvodný žalobný návrh už neobsahovali.

Predmetná vec mi bola v rámci organizačných zmien prerozdelená a pridelená na vybavenie spolu s ďalšími cca 300 senátnymi vecami(...), dňa 25. 03. 1997.

Bez toho, že by boli odstránené vady podania zo 16. 11. 1995 a bez procesného vyporiadania sa z následnými podaniami navrhovateľa, vec bola vyžiadaná dňa 26. 01. 1998, na pripojenie k spisu tun. súdu sp. zn. 8 C 22/1996 a vrátená do oddelenia 16 C až dňa 29. 06. 2005(...)

Z rozhodovacej činnosti (28 C 31/97, 28 C 136/97) mi bolo známe, že v konaní označený odporca: Ústredné inšpekčné centrum Bratislava, zanikol bez právneho nástupcu k 30. 06. 1997(...)

S ohľadom na túto skutočnosť úpravou z 31. 01. 2007 bol daný pokyn vyššej súdnej úradníčke na vypracovanie uznesenia o zastavení konania(...)

Na základe odvolania navrhovateľa zo dňa 15. 03. 2007 doplneným dňa 16. 03. 2007 Krajský súd v Bratislave rozhodnutím zo dňa 31. 10. 2008, č. k. 8 Co 155/207-104 predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení uložil pokračovať v konaní s označeným právnym nástupcom (MŠ SR) a rozhodnúť o procesných návrhoch navrhovateľa a ustáliť tak predmet konania(...)

Spis bol vrátený z KS v Bratislave dňa 22. 01. 2009.

V zmysle poverenia následne vyššia súdna úradníčka navrhovateľa vyzvala podľa § 43 ods. 1 O. s. p. uznesením na odstránenie väd podania v súlade s § 42 ods. 1 a § 79 ods. 1 O. s. p.

Uvádzam, že zámena účastníkov na strane odporcu (podľa pokynu KS v Bratislave), v danom prípade nebola možná, keď nemožno procesným spôsobom konať, tzn. rozhodovať o zámene účastníka ktorý nemá právnu a tým aj procesnoprávnu spôsobilosť (nemožno rozhodnúť o zámene neexistujúceho účastníka za existujúceho). Preto súd v danej veci ďalej pokračoval v zmysle záverov odvolacieho súdu s právnym nástupcom pôvodného navrhovateľa a to s Ministerstvom školstva SR.

Navrhovateľ reagoval na výzvu podaním z 20. 03. 2009, kde zhrnul skutkové okolnosti danej veci a aj veci konania sp. zn. 8 C 22/96, ktoré však konečný návrh rozhodnutia neobsahovalo a ani podľa obsahu nebolo jednoznačne možné ustáliť, ktorých konkrétnych nárokov sa navrhovateľ domáha, resp. bolo to možné ustáliť iba v časti uplatnených nárokov.

Vzhľadom na túto nejasnosť a z dôvodu, že len po tom, čo je zrejмый rozsah nárokov navrhovateľa, sa súd môže vysporiadať z návrhmi na zmenu pôvodnej žaloby rozšírením, podľa ust. § 95 O. s. p., súd dňa 05. 10. 2006 predvolal navrhovateľa za účelom jeho poučenia ako účastníka konania o jeho procesných právach a povinnostiach podľa ust. § 5 ods. 1 O. s. p., kde bol navrhovateľ podrobne poučený najmä o náležitostiach návrhu na začatie konania podľa ust. § 42 a § 79 O. s. p. a zároveň ho poučil o spôsobe akým má vady návrhu a následných podaní, odstrániť, ako aj o procesných postupoch súdu pri návrhoch procesnej povahy - návrhu na spojenie veci, vylúčenie veci, prerušenie konania.

Navrhovateľ požiadal súd aby mu bola poskytnutá lehota za účelom odstránenia vady žaloby podľa poučenia súdu aspoň dva mesiace, z ktorého dôvodu mu bolo uložené odstrániť vytknuté vady v písomnej forme v lehote 60 dní.

Doposiaľ písomné doplnenie v tomto smere súdu doručené nebolo.

Pojednávajúce je preto možné vo veci stanoviť až po tom, čo bude jednoznačne zrejмый rozsah uplatnených nárokov navrhovateľom, tzn. o ktorých bude súd konať, pričom súd najskôr rozhodne o procesných návrhoch navrhovateľa(...) Až po ustálení predmetu konania vo veci a po vykonaní všetkých úkonov prípravy pojednávania v zmysle ust. § 114 a nasl. O. s. p.(...), bude možné stanoviť termín pojednávania.

Vzhľadom na uvedené, mám za to, že čiastočne je dôvodom doterajšej dĺžky konania, resp, že doposiaľ nebol vo veci skôr vytýčený termín pojednávania, to, že podanie navrhovateľa zo dňa 16. 11. 1995 nemalo náležitosti riadneho návrhu na začatie súdneho konania(...), navyše následnými podaniami bol opakovane menené a bez ich odstránenia súd nemohol pokračovať v konaní.

Okrem uvedeného dôvodu doterajšiu dĺžku konania nepriaznivo ovplyvnil aj stav oddelenia, ktoré vybavujem.

V čase pridelenia spisu, moje oddelenie tvorili najmä reštančné spisy pracovnoprávnej agendy, ktorú som špecializované vykonávala od roku 1997, pričom v

značnej časti prípadov sa jedná o spory náročné na dokazovanie, v celom rozsahu pracovnoprávných vzťahov a im obdobných vzťahov(...)

Do oddelenia mi každý rok, až do 01. 01. 2007, kedy mi bol nový nápad vecí zastavený na dobu 1 roku, priemerne napadlo cca 200 nových vecí.

Tento stav, na ktorý som opakovane upozorňovala(...) objektívne ovplyvňuje aj možnosť prejednať všetky veci na pojednávaní tak, aby bola vylúčená možnosť vzniku prietáhov, a to bez ohľadu na samotný charakter toho-ktorého sporu(...)

S ohľadom na tento stav oddelenia aj úkony súdu ktoré by smerovali k zabezpečeniu procesných podmienok konania vo veci samej(...), neboli vykonané skôr, navyše spis bol fyzicky dlhodobo fyzicky pripojený k inej veci (od 26. 01. 1998, do 29. 06. 2005). (...)

K samotnej dĺžke konania preto uvádzam, že vplyv na dobu trvania sporu a skutočnosť, že vo veci nebol skôr stanovený termín pojednávania, okrem uvedených dôvodov na strane navrhovateľa, má predovšetkým to, že ako sudca som dlhodobo pracovala v oddelení s neprimerane vysokým počtom vecí pridelených na prejednanie a rozhodnutie, z toho podstatnú časť tvorili spory pracovnoprávneho charakteru.

Napriek uvedenému rešpektujem právo ako účastníkov súdneho konania na bezprietahové prejednanie vecí. Preto som správu súdu(...) a príslušnú sudcovskú radu(...), opakovane na tento stav upozorňovala a žiadala, aby bolo vykonané opatrenie, ktorým bude zabezpečené moje právo na pridelenie vecí podľa rozvrhu práce tak, aby ich bolo možné prejednať a rozhodnúť bez zbytočných prietáhov, čím budú vytvorené podmienky pre naplnenie mojej povinnosti v pridelených veciach konať plynulo bez zbytočných prietáhov a tým aj naplnené právo občana – účastníka občianskeho súdneho konania na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. “

2.2 Právny zástupca sťažovateľa vo svojom stanovisku k uvedenému vyjadreniu okresného súdu uviedol:

„Na základe Vašej výzvy a zaslaného vyjadrenia OS Bratislava III a zákonnej sudkyne Mgr. F. si dovoľujem poukázať na (a pripojiť) č. l. 46 až 48 spisu odporcu 8 C 492/95, z ktorých vyplýva a je preukázané, že príprava pojednávania (§ 114 ods. 2 OSP) bola ukončená dňa 13. 3. 1996, kedy odporca prevzal vyjadrenie žalovaného k žalobe podanej mojím klientom.

Preto sa javí nadbytočným bližšie sa vyjadrovať, pretože od 13. 3. 1996 nič nebránilo odporcovi vo vytyčení pojednávania a prejednaní veci samej.

Pre úplný obraz si dovoľím ešte uviesť, že môjmu klientovi uznesenie KS v Bratislave 8 Co 155/2007-104 napriek tomu, že ho odporca prevzal dňa 22. 01. 2009, nebolo odporcom doručené v primeranej lehote(...) a môj klient sa musel doručenia(...) tohto uznesenia ako rozhodujúceho pre ďalší postup vo veci domáhať na informatívnom výsluchu dňa 05. 10. 2009, ktorá skutočnosť mu bránila vyjadriť vo veci samej(...) Odporca (súd) dodnes nerozhodol v zmysle uznesenia KS v Bratislave.

Preto vo veci naďalej pretrváva prekážka konania zapríčinená nesprávnou lustráciou súdu (odporcu) vykonanou dňa 25. 01. 1996, ktorou bol môj mandant nielen odňatý svojmu zákonnému sudcovi, ale aj došlo k rozdeleniu jednej veci do dvoch konaní, v dôsledku čoho pri takto chybnom súdnom manažmente vznikli v oboch konaniach technické nedostatky(...)

Na základe uvedeného zotrvávame na našej sťažnosti s tým, že vzhľadom na uvedené žiadame ÚS o aktualizáciu uplatnených nárokov ku dňu rozhodnutia ÚS SR.

Na osobnom prejednaní veci, keďže je dostatočne preukázaná listinnými dôkazmi, netrváme a preto súhlasíme s upustením od ústneho pojednávania v zmysle § 30 ods. 2 Zákona o ústavnom súde.“

Právny zástupca sťažovateľa zároveň upravil požadovanú sumu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, ktoré vyčíslil na 730,98 €.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 8 C 492/1995:

- 16. november 1995 – sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na určenie vzájomných práv a povinností pôvodne proti Ú. B., B. (ďalej len „pôvodný odporca“),
- 21. november 1995 – sťažovateľ podal okresnému súdu návrh na zmenu pôvodného návrhu vzhľadom na výpoveď podanej zo strany jeho zamestnávateľa (pôvodného odporcu), preto žiadal o určenie neplatnosti rozviazania pracovného pomeru,
- 15. december 1995 – sťažovateľ doplnil návrh o nárok na náhradu mzdy,
- 21. február 1996 – okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za návrh a zároveň vyzval pôvodného odporcu, aby sa vyjadril k návrhu a jeho doplneniam,
- 7. marec 1996 – sťažovateľ zaplatil súdny poplatok,
- 13. marec 1996 – pôvodný odporca sa vyjadril k návrhu sťažovateľa,
- 26. február 1996 – sťažovateľ predložil okresnému súdu písomné dôkazy,
- 25. apríl 1996 – sťažovateľ doplnil pôvodný návrh: *„Navrhujem, aby súd vyslovil okrem neplatnosti výpovedí z 20. 11. 1995 a 24. 1. 1996 aj neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru, ktorý spravil odporca svojím listom zn. UIC – 189/96-Vá z 15. 4. 1996“*,
- 26. január 1998 – spis sp. zn. 8 C 492/95 bol pripojený k sp. zn. 8 C 22/96,
- 29. jún 2005 – spis sp. zn. 8 C 492/95 bol odpojený od spisu sp. zn. 8 C 22/96,
- 16. január 2007 – do spisu boli zabezpečené fotokópie dokladov zo spisu sp. zn. 28 C 136/97,
- 5. február 2007 – okresný súd uznesením č. k. 8 C 492/95-79 konanie zastavil z dôvodu zániku pôvodného odporcu bez právneho nástupcu,
- 15. marec 2007 – sťažovateľ podal odvolanie (podanie zo 14. marca 2007) proti uzneseniu o zastavení konania,
- 16. marec 2007 – sťažovateľ podal odvolanie (podanie z 13. marca 2007) proti uzneseniu o zastavení konania,
- 27. marec 2007 – spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o opravnom prostriedku (pridelená sp. zn. 8 Co 155/07),

- 23. máj 2008 – sťažovateľ podaním adresovaným krajskému súdu doplnil odvolanie o písomné doklady a o návrh na „*zámenu účastníka*“ na strane odporcu, ktorým má byť Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (ďalej len „odporca“),
- 12. jún 2008 – krajský súd žiadal o zapožičanie spisu sp. zn. 8 C 492/95 k sp. zn. 14 Co 317/2008,
- 12. jún 2008 – okresný súd oznámil krajskému súdu, že požadovaný spis sa od 27. marca 2007 nachádza na ich (krajskom) súde,
- 31. október 2008 – krajský súd uznesením č. k. 8 Co 155/2007-104 zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že bolo potrebné v konaní pokračovať s právnym nástupcom pôvodného odporcu – odporcom,
- 22. január 2009 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 2. február 2009 – okresný súd uznesením č. k. 8 C 492/95-108 vyzval sťažovateľa na doplnenie pôvodného návrhu a jeho doplnení,
- 18. február 2009 – sťažovateľ podal proti uzneseniu z 2. februára 2009 odvolanie „*z dôvodu nerozhodnutia najmä o návrhu na spojenie vecí podanom súdu dňa 24. 01. 1996 a z tohto plynúcej duplicity súdneho konania 8 C 492/1995 a súdneho konania 8 C 22/1996*“,
- 2. marec 2009 – okresný súd uznesením č. k. 8 C 492/1995-111 opäť vyzval sťažovateľa na doplnenie podania,
- 20. marec 2009 – sťažovateľ doplnil svoje podanie.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04, I. ÚS 182/06).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je pracovnoprávna vec (určenie neplatnosti výpovede, neplatnosť okamžitého zrušenia pracovného pomeru, náhrada ušlej mzdy), t. j. vec, ktorá má priamy dopad na existenčnú sféru sťažovateľa (jeho príjem) a ktorej povaha si preto vyžaduje mimoriadnu starostlivosť a pozornosť všeobecného súdu venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu, aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená [§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, I. ÚS 158/04, I. ÚS 241/06).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o uplatnenom nároku nenasvedčuje tomu, že by išlo o vec právne či fakticky zložitú, ktorej prerokovanie by si vyžadovalo doterajšiu dĺžku konania (viac ako 14 rokov), a to aj

vzhľadom na existujúcu právnu úpravu, ako aj dostatočne frekventovanú a stabilizovanú judikatúru všeobecných súdov. Napokon ani okresný súd vo svojom vyjadrení nenamietal zložitosť napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v skúmanom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu označených (základných) práv, pričom z tohto hľadiska ústavný súd v správaní sťažovateľa zistil skutočnosti, ktoré bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu. Predovšetkým je potrebné pripomenúť, že len podanie perfektného návrhu je predpokladom ďalšieho rýchleho a plynulého konania všeobecného súdu. Ústavný súd preto v tejto súvislosti akceptoval obranné tvrdenie okresného súdu, podľa ktorého zmeny pôvodného návrhu (sťažovateľ dopĺňal pôvodný návrh 21. novembra 1995, 15. decembra 1995 a 25. apríla 1996, taktiež v konaní pred odvolacím súdom doplnil podanie 23. mája 2008), ako aj potreba ďalšieho odstraňovania nedostatkov podaní sťažovateľa (na výzvy okresného súdu z 2. februára 2009 a 2. marca 2009 odstraňoval nedostatky 20. marca 2009) mala v danom prípade vplyv na dĺžku trvania konania. Uvedené okolnosti však nemôžu ospravedlniť doterajšiu celkovú dĺžku trvania konania.

3. Napokon ústavný súd skúmal postup okresného súdu v predmetnom konaní a v tejto súvislosti zistil, že okresný súd nevyvíjal relevantnú procesnú aktivitu v období od 13. marca 1996 (pôvodný odporca sa vyjadril k návrhu sťažovateľa) do 26. januára 1998 (spis bol pripojený k inému konaniu), t. j. viac ako 22 mesiacov, od 29. júna 2005 (spis bol odpojený od iného konania) do 5. februára 2007 (okresný súd uznesením zastavil konanie), t. j. viac ako 19 mesiacov, od 20. marca 2009 (sťažovateľ doplnil svoje podanie) dosiaľ, t. j. viac ako 10 mesiacov. Celkovo bol teda okresný súd v prerokúvanej veci nečinný viac ako 51 mesiacov, t. j. viac ako štyri roky a tri mesiace.

Za neefektívnu činnosť ústavný súd považoval obdobie od 21. januára 1998 do 29. júna 2005, t. j. 7 rokov a 5 mesiacov, keď bol spis sp. zn. 8 C 492/1995 pripojený k inému konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 8 C 22/1996. Okresný súd totiž ani napriek skutočnosti, že obe konania boli vedené tým istým senátom, v tejto veci v tomto

období nevykonal žiadne úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Preto ani argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v tvrdení o zapožičaní spisu ústavný súd neuznal.

Súčasne ústavný súd poznamenáva, že dobu, počas ktorej sa spis z dôvodu odvolacieho konania nachádzal na krajskom súde (od 27. marca 2007 do 22. januára 2009, t. j. takmer 22 mesiacov), nemožno z objektívnych dôvodov pripočítať na ťarchu okresného súdu, ktorý jeho dĺžku, resp. trvanie nemohol žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Obrannú argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v tvrdení, že k predĺženiu konania mala prispieť aj nadmerná zaťaženosť zákonnej sudkyne, ústavný súd neakceptoval. Uvedená skutočnosť nemôže odôvodňovať celkovú dĺžku posudzovaného súdneho konania, ktoré predstavuje na okresnom súde viac ako 14 rokov, čo vzhľadom na charakter tohto konania nemožno pokladať za primeranú dĺžku tohto konania.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) skutočnosť, že Slovenská republika nevie, alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na všeobecnom súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (napr. I. ÚS 88/05).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zistil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 492/1995 došlo k zbytočným prietahom, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

IV.

4. V nadväznosti na výrok o porušení sťažovateľom označeného základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 88 200 Sk, t. j. 2 927,70 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadost'učinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, a to v ním požadovanej sume zaokrúhlenej na 3 000 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich náhradu v celkovej sume 730,98 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 je 120,23 € a hodnota režijného paušálu je 7,21 €.

S poukazom na výsledok konania ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia) a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2010 (vyjadrenie z 25. januára 2010) v celkovej sume 444,04 € vrátane režijného paušálu a DPH, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2010